

Informācijas sabiedrības padomes protokols

Rīgā

2015.gada 2.decembris

Nr.3

Sēdi vada

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Kaspars Gerhards

Sēdē piedalās

Padomes locekļi:

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretāra vietnieks IKT jautājumos
p.i. Uģis Bisenieks

Tieslietu ministrijas pilnvarotais pārstāvis, Valsts sekretārs Raivis Kronbergs

Ekonomikas ministrijas pilnvarotais pārstāvis Raimonds Finogejevs

Satiksmes ministrijas pilnvarotais pārstāvis Edmunds Beļskis

Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameras pārstāve Baiba Apine

Latvijas darba devēju konfederācijas pārstāve Māra Jākobsone

Latvijas atvērto tehnoloģiju asociācijas pilnvarotais pārstāvis Guntis Kalniņš

UNESCO pārstāvis Andris Vilks

Rīgas tehniskās universitātes pārstāvis Uldis Sukovskis

Sanāksmes dalībnieki:

IeM Valsts sekretāra vietnieks Jānis Citskovskis

AiM pārstāve Ieva Kupce

FM pārstāvis Boriss Kņigins

ZM pārstāvis Rihards Kancēvičs

Valsts kancelejas pārstāvis Arnis Daugulis

LTRK pārstāvis Aldis Gulbis

LATA pārstāve Tatjana Jerša

LIKTA pārstāvis Toms Meisītis

UNESCO pārstāve Evija Maļkeviča

LVRTC pārstāvis Kārlis Siliņš

VARAM galvenais informācijas sistēmu arhitekts Lauris Linabergs

VARAM Publisko pakalpojumu departamenta direktors Māris Krastiņš

Sēdi protokolē:

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāve Lelda Kalniņa

1.

ERAF IKT aktivitātes īstenošanas ietvars

K.Gerhards atklāj sanākumi.

U.Bisenieks – informē, ka 17.11.2015. pieņemti "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 2.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Nodrošināt publisko datu atkalizmantošanas pieaugumu un efektīvu publiskās pārvaldes un privātā sektora mijiedarbību" 2.2.1.1. pasākuma "Centralizētu publiskās pārvaldes IKT platformu izveide, publiskās pārvaldes procesu optimizēšana un attīstība" īstenošanas noteikumi. Noteikumi paredz, ka projektu

apraksti izstrādājami atbilstoši IKT arhitektūrai un VARAM mērķarhitektūras versijas, konceptuāla ziņojuma formā pakāpeniski tiks virzītas apstiprināšanai MK. Plānots decembrī apstiprināt mērķarhitektūras 1. versiju, kurā iekļauts Publiskās pārvaldes IKT arhitektūras pārvaldības sistēmas projekta apraksts un tajā cita starpā noteikts kā projektu apraksti tiks vērtēti un iekļauti mērķarhitektūras versijās. Vienlaikus CFLA strādā pie 2.2.1.1. pasākuma atlases nolikuma izstrādes un aptuveni pēc 1,5 mēneša projektu īstenošanai varētu tapt zināmas noteiktās prasības projektu atlasei.

Jautājumu un diskusijas nav.

2.

E-adreses risinājuma normatīvā regulējuma izvērtējums. IKT nozares ekspertu diskusijas kopsavilkums. (VARAM, Uģis Bisenieks) un atbildes uz padomes locekļu jautājumiem

Ziņo U.Bisenieks (prezentācija/ziņojums 1.pielikumā)

Viedokļi:

R.Kronbergs – zinot, ka Oficiālās eAdreses likums ir MK darba kārtībā, nav skaidrs kādēļ paralēli tiek virzīti grozījumi Paziņošanas likumā ar tādām pašām atkāpēm par termiņiem (tiesas, tiesu izpildītāji, maksātnešpējas administratori), kas nebija saskaņoti ar TM. Otrs – ja Oficiālās eAdreses likumā bija paredzēts finansējums vienam no sektoriem, vai arī šī norma tiktu pārnesta uz otru likumu?

U.Bisenieks atbild, ka finansējums nekur netiek pārnests. Strādājot pie Oficiālās eAdreses likuma, jau bija skaidrs, ka Paziņošanas likums būs jāatver un eAdreses elements tajā būs jāieliek. Jautājums ir par secību, vai to dara pēc eAdreses likumprojekta pieņemšanas vai proaktīvi, tādējādi legalizējot saziņas kanālu, kurš no iestādes viedokļa nebūtu obligāts, bet iestādēm, kurām tas nepieciešams, ļautu leģitīmi organizēt saziņu elektroniskā veidā.

A.Gulbis – IKT nozarei kopumā spēju būt konkurētspējīgiem un pirmrindniekos nosaka elastības spēja un tādēļ ir jautājums – vai Latvijas “tūlīt” nozīmē pusgadu. Kam ir vajadzīgs tik ilgs laiks, lai ierakstītu vienu norādi par personīgā e-pasta izmantošanu saziņai. Kāpēc to nevar izdarīt mēneša laikā? Cik daudz laika ir nepieciešams, lai veiktu šādas niecīgas izmaiņas, kuras atvieglotu dzīvi 2/3 iedzīvotāju, palielinot informācijas aprites ātrumu? Komentārs – tā kā visi dokumenti tiek radīti elektroniskā vidē, līdz ar to mākslīgi tiek radīta papīra dokumentu aprite, tādēļ aicina kā primāro noteikt dokumentu aprites elektronisko vidi un tikai izņēmuma gadījumos, kur to prasa īpaši nosacījumi izmantot saziņu papīra veidā.

J.Citskovskis – informē par Oficiālās eAdreses likuma virzību, ka plāno to virzīt nākošajā nedēļā uz valdību kā MK lietu. Ir 4 nesaskaņoti jautājumi, par kuriem diskusijas ir izsmeltas – papildus štata vietas VARAM un VK, TM iebilst pret grozījumiem Paziņošanas likumā un Informācijas atklātības likumā, Zvērināti tiesu izpildītāji nepiekrīt, ka eAdrese ir obligāti lietojama un nesēn parādījies VID pieprasījums papildu finansējumam. Jānorāda, ka likumprojekta virzība izveidojusies smagnēja, jo sākotnējais mērķis bija ieviest visaptverošu risinājumu, tomēr šobrīd jau ir daudz kompromisu, esam paredzējuši pārejas periodu tām lietotāju grupām, kuras šobrīd nav gatavas. Pretestība ir milzīga, virzīšanās uz priekšu notiek pakāpeniski. Tā ir arī atbilde uz iepriekš uzdoto jautājumu, kāpēc nevaram virzīties uz priekšu ātri. Ceram, ka MK šos jautājumus atrisināsim un varēsim nodot likumprojektu Saeimai.

K.Gerhards - ierosina padomei pieņemt lēmumu par ieteikumu atbildīgajām Saeimas komisijām nekavējoties virzīt Oficiālās eAdreses likumprojektu, to pamatojot ar nozares viedokli.

T.Meisītis – jau tagad nepieciešams skaidri nodefinēt, kad būs iespējams šo risinājumu ieviest saziņai juridisko personu starpā, otrs – par identifikācijas līdzekļiem, šobrīd projekts orientēts uz to ka izmantojams ir tikai e-paraksts, vai nebūtu iespēja paredzēt pārejas periodu, kurā izmantot visus tos identifikācijas līdzekļus, kurus izmanto portālā latvija.lv, ņemot vērā to, ka e-paraksts šobrīd nav plaši izplatīts.

J.Citskovskis – norāda, ka eAdreses koncepcija paredzēja eAdresi ieviest divos etapos – 1.etaps saziņa valsts - privātpersona un tiklīdz tas ir ieviests 2017.gadā, negaidot pārejas periodus, tā pusgada laikā VARAM gatavo informatīvo ziņojumu ar kuru lemj ko darīt tālāk un kā ieviest otro etapu saziņai juridisko personu starpā. Šobrīd redzam, ka jau ar 1. etapu nespējam vienā brīdī palaist visu, trūkst kapacitātes. Uz piebildi vai saziņu juridisko personu starpā var organizēt uz brīvprātības principiem J.Citskovskis atbild, ka vērtība šādam risinājumam ir tad, ja ir noteikts obligātums. Izvēles risinājumi, piemēram saziņai ar parādniekiem, neder. Jautājumā par vairākiem autentifikācijas līdzekļiem ir divas puses latvija.lv ar pieejamiem autentifikācijas līdzekļiem un daudziem lietotājiem un pretim ir SM, kuri aizstāv komplicētus un kvalificētus autentifikācijas līdzekļus.

E.Beļskis – latvija.lv nav pretstatīti pret SM, bet tomēr mēs runājam par nākotnes redzējumu. Iepriekšēja neizlēmība ir novedusi pie sadrumstalotu autentifikācijas līdzekļu veidošanas. Šobrīd ir īstais brīdis, kad savlaicīgi pateikt, kādi autentifikācijas līdzekļi būs pēc vairākiem gadiem, ar kādiem varēs izmantot šo sistēmu un cilvēkiem būs iespēja savlaicīgi saņemt attiecīgo ID karti, tam vajadzētu strauji virzīties sabiedrībā. Pārejas periodu dažādiem autentifikācijas līdzekļiem vēlamies saglabāt, jo ir dažādi viedokļi par privātu komersantu autentifikācijas līdzekļiem, tie nav pārāk droši. Mēs tomēr aicinām noteikt šo vienoto principu, jo tas ir savlaicīgs un ir pietiekams laiks, lai sagatavotos šo risinājumu ieviest. Tas ir SM un, iespējams, jebkuras citas ministrijas viedoklis, kurai būtu uzticēts drošais elektroniskais paraksts.

I.Kupce – no drošības aspekta un CERT institūcijas pieredzes izvērtējot drošības incidentu situāciju, ir rekomendācija mobilizēties un tomēr ieviest drošos risinājumus kā vispārpieņemtu praksi. Un mēs to redzētu kā kopīgu politikas veidošanu, mēģinot eID un autentifikācijas rīkus ieviest plašāk. Ir bijusi diskusija IT drošības padomē, ka varētu mēģināt mobilizēt pēc iespējas plašu eID obligātu ieviešanu un risināt e-paraksta lietošanu ar bezmaksas ieviešanu. Aicinu sistēmu sakārtot uzreiz, tā vietā lai individuāli mēģinātu it kā sasniegt iedzīvotājus un pēc tam kārtot drošības vidi, jo kā redzams drošības jautājumi vienmēr paceļas.

K.Gerhards – lemjot par protokollēmumu, jāņem vērā AiM teiktais par drošību uz ko pastāv arī SM. Priekšlikums būtu, ka padome aicina gan valdību gan parlamentu pēc iespējas ātrāk pieņemt Oficiālās eAdreses likumu un grozījumus Paziņošanas likumā, to nosūtīt atbildīgajām Saeimas komisijām, ar signālu no nozares, ka tas ir gaidīts un nepieciešams likumprojekts.

A.Daugulis – komentārs par protokollēmuma 3. punktu, kurš sasaucas ar LTRK komentāru. Tas ir jautājums par to, cik daudz laika un resursu nepieciešami šo pagaidu risinājumu ieviešanai. Ja tas ir ne mazāk kā 6-12 mēneši, nav vērts to darīt! VARAM būs jādara divi darbi vienlaicīgi, kopā ar visām iesaistītajām institūcijām.

J.Citskovskis – ja nerealizējas optimistiskais scenārijs un “tūlīt” 6 mēnešu laikā nerealizējas, tad otra likuma pieņemšana arī kavēsies. Aicina uzsākt oficiālās eAdreses ieviešanas procesu uzreiz un cerēt, ka tas netiks kavēts.

A.Daugulis – no darba organizācijas viedokļa jāplāno tā, lai pagaidu risinājums nenonāk pretrunā ar īsto eAdreses risinājumu.

L.Linabergs – kā jau prezentācijā tika norādīts, izmaiņas Paziņošanas likumā ir jāveic tik un tā, jautājums vai šīs izmaiņas jau sākt veikt ātrāk vai sagaidīt, kad tiek pieņemts Oficiālās eAdreses likums. Tāpēc ir šis priekšlikums, tas nebūs papildu darbs un iekļausies kopējā risinājumā.

J.Citskovskis atzīmē, ka TM nepiekrīt grozīt šo likumu, Oficiālās eAdreses likumprojekta kontekstā, tomēr cer, ka MK sēdē vienošanās tiks panākta. Aicina protokollēmumā minēt arī leM.

Padomes lēmums:

1. Pieņemt zināšanai VARAM sniegto informāciju un IKT nozares ekspertu viedokļus par E-adreses risinājumu un likumprojektu.
2. Atbalstīt priekšlikumu TM un VARAM rast risinājumu eAdreses kā primāra saziņas veida noteikšanai valsts un tiesu iestāžu saziņai ar privātpersonām (fiziskai personai – tikai ja persona šādu gribu apzināti norādījusi).
3. Atbalstīt priekšlikumus eAdreses pakāpeniskai ieviešanai:
  - Sagatavot grozījumu projektu Paziņošanas likumā, TM, VARAM un leM vienojoties par operatīvāko virzīšanas veidu;
  - Atbalstīt Paziņošanas likuma grozījumu projekta sagatavošanu,
  - Ņemot vērā VSAA pieredzi uzsākt eAdreses ieviešanu nozaru ietvaros, VARAM veicot resoru aptauju, lai noskaidrotu ieinteresētos sadarbības partnerus un to vajadzības;
  - Informēt Saeimas atbildīgās komisijas par nepieciešamību pieņemt Oficiālās eAdreses likumu un attiecīgos grozījumus Paziņošanas likumā bez kavēšanās, pamatojoties uz sēdē apspriestajām nozares vajadzībām.

3.

Vienotā datu telpa. Reģistru un valsts informācijas sistēmu sadarbības platforma. IKT nozares ekspertu diskusijas kopsavilkums.

Zino U.Bisenieks (prezentācija/ziņojums 2.pielikumā)

Viedokļi:

B.Apine – patīkami dzirdēt, ka ir paredzēta sadaļa par datu atvēršanu, portāla izveide datu atkalizmantošanai. Gribu uzsvērt, ka šis ir ļoti būtisks jautājums uzņēmējiem un mēs būsim ļoti uzstājīgi, lai šo savu interesi aizstāvētu. Jautā, kādas datu kopas ir paredzēts atvērt šī projekta ietvaros? Vai tā būs tikai platforma, vai būs arī reālas datu kopas un kur tās radīsies? Ar platformu vien būs par maz.

U.Bisenieks – mēs attiecinām principu uz visiem platformu veidotājiem - ja ir platforma, ir jābūt arī saturam. Tieši šī iemesla dēļ UR ir iecerēts partneros, jo viņi jau publicē datus gan

atkalizmantošanai, gan atvērto datu veidā un tā ir lietderīga pieredze. Arī no katra ERAF projekta mēs sagaidām datu kopas, kas tiks publicētas atvērto datu formā.

A.Gulbis precizē iepriekšuzdoto jautājumu - patreizējā brīdī esošā platforma paredzēs sadarbību ne tikai ar valsts pārvaldes institūcijām, bet arī starp privātām juridiskām personām, kuras gribēs šos datus atkalizmantot, lai radītu savus produktus.

U.Bisenieks uzsver, ka nolūks ir tieši tāds, ka privātās personas uz to datu bāzes, kas publicēti šajā platformā, varētu radīt savus produktus.

B.Apine – uzskata, ka tas nav pietiekami, jo UR jau ir atvērti dati un viņi jau pēc šāda koncepta strādā. Jautā kādas vēl datu kopas tiks publicētas šajā portālā, kuras uzņēmēji varēs izmantot saviem jauniem produktiem. Domā, ka 3-4 miljoni Euro ieņēmumu gadā iekšzemes kopproduktā no šiem pakalpojumiem noteikti būs.

L.Linabergs – akcentē divas lietas – viens ir tas, kas tiks realizēts jau PIKTAPS projekta ietvaros un otrs, ka izmantojot šo izveidoto platformu un portālu, paredzēts, ka platforma izmantos daudzus elementus no jau esošā ģeoportāla, piemēram attiecībā uz licencēšanu. Bet arhitektūras pārvaldības ietvaros VARAM uzraudzīs visus pārējos projektus (tas ir noteikts arī MK¹ noteikumos) stingri prasot, lai katrs projektu īstenotājs publicē to, kas tiem ir publicējams. Nebūs iespējams izpildīt apsolīto Eiropai, ja tas netiks nenodrošināts (vismaz no 12 iestādēm pa 10 saturīgām datu kopām).

B.Apine – kāds ES princips tiek izmantots – publicējams pēc noklusēšanas, jeb izvēles pamats?

L.Linabergs – mums būs jāsaprot konkrētu datu kopu publicēšana. Vai mums izdosies konsekventi ievērot to, ka tiek publicēti visi dati kas pēc noklusēšanas ir publicējami, šobrīd grūti pateikt.

K.Gerhards – uzsver, ka pie tā jāstrādā, jo jautājums ir ļoti būtisks.

M.Jākobsone – jautā vai komersantiem būs pieeja izziņu veida datiem, jo šobrīd informācija jāmeklē pa vairākām datu bāzēm.

U.Bisenieks – platforma būs būvēta tā, lai komersantiem būtu šādas iespējas - saņemt noteiktu jomu, iespējams pat ierobežotas pieejamības datus. Tikai jāsaprot, ka ne platformas īpašnieks šādus datus varēs sniegt, bet datu īpašnieks. Iecere ir tāda, ka vienkāršā veidā piekļuvi datiem varēs organizēt arī attiecībā pret saviem klientiem.

U.Sukovskis – saprotu, ka risinājums ir vienots datu izplatīšanas risinājums, kur dati nāk no visdažādākajiem datu avotiem. Iespējams prezentācijā pieminētā normatīvo aktu sakārtošana ir vieta, kur iestrādāt obligātumu datu atvērtībai gan uzņēmējiem, gan pārējām personām - fiziskām un juridiskām. Lai nebūtu tā, ka pēc katras izziņas būs jāvērtē turpat, kur to darījām līdz šim, tikai būs tikai mehānisms, kas tehniski ir daudz ātrāks un bez veikspējas problēmām un nekas būtībā nemainīsies.

U.Bisenieks – kas attiecas uz publiski pieejamiem datiem, protams nav nekādi īpaši nosacījumi nepieciešami. Kas attiecas uz aizsargājamu informāciju, datu īpašnieks ir tas, kurš nosaka kādiem piekļuves nosacījumiem jābūt.

K.Gerhards – par protokollēmumu, to varētu papildināt ar komentāriem par atvērtiem datiem un datu atkalizmantošanu, ka padome rekomendē šos jautājumus risināt.

---

¹ "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 2.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Nodrošināt publisko datu atkalizmantošanas pieaugumu un efektīvu publiskās pārvaldes un privātā sektora mijiedarbību" 2.2.1.1. pasākuma "Centralizētu publiskās pārvaldes IKT platformu izveide, publiskās pārvaldes procesu optimizēšana un attīstība" īstenošanas noteikumi

Padomes lēmums:

1. Atbalstīt VARAM piedāvāto pieeju publiskās pārvaldes vienotās datu telpas un sadarbības platformas attīstībai.
2. Pieņemt zināšanai, ka sadarbības platformas attīstība tiks projektēta «IKT arhitektūras pārvaldības sistēmas» projekta ietvaros (atbalstīts ISAP 15.07. un iekļauts mērķarhitektūras versijā 1.0) un to ir plānots realizēt projektu «Publiskās pārvaldes vienotā datu telpa» (indikatīvais finansējums 4M EUR, īstenojams VRAA, ar partneriem PMLP un UR) un «IKT arhitektūras pārvaldības sistēma» ietvaros.
3. Informācijas sabiedrības padome rekomendē risināt datu atvēršanas un atkalizmantošanas jautājumus, ņemot vērā komersantu vajadzības.

4.

Citi jautājumi

K.Gerhards – aicina vienoties par nākamās sanāksmes iespējamo laiku un darba kārtības jautājumiem.

U.Bisenieks – informē, ka Koalīcijas darba grupa fondu jautājumos lēma, ka mērķarhitektūrā iekļaujami tādi projekti, kuri izdiskutēti šajā padomē, tādēļ ierosina iekļaut 4-5 projektu izskatīšanu uz nākošo padomi, jo kopējais projektu skaits 1.kārtā ir 38 un šobrīd gatavi iesniegšanai ir 15-16 projektu apraksti.

B.Apine – ja visi projekti ir jāizskata padomei, tad ierosina jau šogad organizēt nākošo sanākumi, lai nekavētu projektu uzsākšanu.

K.Gerhards – rosina ieplānot sanākumi līdz šī gada 20. decembrim, kurā iekļaujam būtiskākos un labāk sagatavotos projektus.

A.Gulbis – aicina nākošajās sēdēs sekot eAdreses jautājuma virzībai.

M.Jākobsone aicina kādā no nākošajām sēdēm iekļaut jautājumu par IKT izglītību, saistību ar speciālistu trūkumu, gan to saistību ar sagatavošanu skolā, jauno datorikas standartu.

K.Gerhards - aicinās arī IZM diskutēt par šo jautājumu. Par precīzu sēdes datumu un formātu padomes locekļi tiks informēti.

Informācijas sabiedrības padomes vadītājas vietnieks,
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs

K.Gerhards

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
Informācijas sabiedrības padomes sekretāre

Lelda Kalniņa

lelda.kalnina@varam.gov.lv

67026576